

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่เกิดจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล

Changes in Bangkok's Residents Behaviors from Impacts of the Thai Government Policy for Costs of Livings Alleviation

วัชรา ปุณเรศ

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาทัศนคติและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่เกิดจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล โดยอาศัยระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกต่อนโยบายลดภาระค่าครองชีพ โดยมีความคิดเห็นว่่านโยบายดังกล่าวช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน และส่งผลให้พวกเขามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งด้านการเดินทาง การใช้จ่าย และการใช้พลังงาน ที่สอดคล้องกับนโยบายมากยิ่งขึ้น แต่ไม่ได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังพบว่ามาตรการต่าง ๆ นั้นยังมีข้อบกพร่องบางประการที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนควรได้รับ และเพื่อให้นโยบายลดภาระค่าครองชีพประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

คำสำคัญ: นโยบายลดภาระค่าครองชีพ, พฤติกรรม

Abstract

The purpose of this research was to study Changes in Bangkok's residents behaviors from Impacts of The Thai Government Policy for Costs of Livings Alleviation. This research utilized qualitative method with in-depth interviews of 50 samples. The results of the hypothesis testing found that: The majority has shown in positive attitudes toward the government's policy to reduce the burden of living. They commented that this policy help them to reduce their expenses. In addition, these policies also influenced in the changing of other behaviors such as travel behavior, spending behaviors and energy consumption. However, these have not sustained. Besides, it was found that the Thai government policy for costs of living alleviation has several limitations that should be corrected for the benefit of the public.

Keywords: Costs of living government policy alleviation, Behavior

บทนำ

ด้วยภาวะทางด้านเศรษฐกิจ และการปรับราคาที่สูงขึ้นของข้าวของเครื่องใช้อุปโภค-บริโภค ส่งผลให้อัตราค่าครองชีพในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอัตราค่าครองชีพในกรุงเทพมหานครซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ลำบากมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการช่วยเหลือจากภาครัฐบาลโดยเฉพาะนโยบายลดภาระค่าครองชีพถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการช่วยเหลือประชาชนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพในสภาวะที่ค่าครองชีพมีอัตราสูง

จากการศึกษาพบว่านโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาลนั้นประกอบด้วยมาตรการต่างๆที่เป็นประโยชน์และเป็นที่น่าสนใจในหลายมาตรการ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้มาตรการที่ผู้วิจัยเลือกนำมาทำการศึกษาวิจัย ได้แก่ มาตรการรถไฟฟรี มาตรการรถเมล์ฟรี มาตรการค่าไฟฟ้าฟรี มาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้ม (LPG) ภาคครัวเรือน และ

โครงการธงฟ้าราคาประหยัด ซึ่งทุก ๆ มาตรการเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่เกิดจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล เพื่อที่จะได้ทราบว่านโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาลนั้นส่งผลต่อพฤติกรรมประชาชนในกรุงเทพมหานครอย่างไร และภายหลังจากมีการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลแล้วพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของประชาชนในกรุงเทพมหานครมีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทางทิศทางใด เพื่อที่รัฐบาลจะได้ทราบถึงประโยชน์ที่แท้จริงที่ประชาชนได้รับจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพ และเพื่อที่รัฐบาลจะได้สามารถแก้ไข พัฒนา และกำหนดนโยบายในอนาคตได้อย่างเหมาะสม เพื่อทำให้นโยบายลดภาระค่าครองชีพเป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล
2. เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่เกิดจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การใช้บริการมาตรการต่างๆภายใต้นโยบายลดภาระค่าครองชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่มจำนวนเท่า ๆ กัน ตามนโยบายลดภาระค่าครองชีพทั้ง 5 มาตรการ ประกอบด้วย มาตรการรถไฟฟ้าฟรี มาตรการรถเมล์ฟรี มาตรการค่าไฟฟ้าฟรี มาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มภาคครัวเรือน และโครงการธงฟ้าราคาประหยัด

โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเคยมีประสบการณ์ในการใช้มาตรการต่างๆตามนโยบายลดภาระค่าครองชีพ 1 ใน 5 มาตรการขึ้นไปเท่านั้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้ ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หรือ interview guide โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และทำการจดบันทึกรายละเอียดและอาศัยแถบบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผู้วิจัยใช้วิธีในการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) และจะเลือกนำเสนอข้อมูลเฉพาะเรื่องที่ทำการศึกษาเท่านั้น

ผลจากการวิจัย

1. ผลการศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล สามารถแบ่งมาตรการออกเป็น 3 ด้านได้แก่

1.1 ด้านการเดินทาง ประกอบด้วย

1.1.1 มาตรการรถไฟฟ้าฟรี

ผลจากการสัมภาษณ์ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อมาตรการรถไฟฟ้าฟรี พบว่าทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อมาตรการรถไฟฟ้าฟรี ประกอบไปด้วยทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

สำหรับทัศนคติเชิงบวก พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีมาตรการรถไฟฟรีเป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ทำให้สามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องการเดินทางของประชาชนชนลงได้ และเป็นการเปิดโอกาสที่ดีให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อย รวมถึงพ่อค้า แม่ค้า และประชาชนทั่วไป ได้มีสิทธิ์ในการใช้บริการรถไฟโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

สำหรับทัศนคติเชิงลบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นคิดว่ามาตรการรถไฟฟรีเป็นการเอื้อผลประโยชน์ให้กับประชาชนเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น และขาดการบริหารจัดการระบบที่ดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ปัจจุบันมาตรการรถไฟฟรีไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่าที่ควร ตัวอย่างเช่น ความบกพร่องในเรื่องของความสะอาด ความไม่คลอบคลุมของเส้นทางที่ให้บริการ และความไม่ตรงต่อเวลา นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีมาตรการรถไฟฟรี เป็นการสร้างภาระที่รัฐบาลต้องแบกรับมากเกินไปซึ่งจะเป็นผลที่ทำให้มาตรการดังกล่าวอาจจะต้องสิ้นสุดลงในอนาคตอันใกล้ ดังตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ต่างๆเหล่านี้

“นโยบายนี้มองได้ 2 ด้านนะ พูดถึงว่ามาตรการนี้มีประโยชน์ใหม่ก็มีประโยชน์โดยเฉพาะกับพวกคนชั้นกลางกับคนชนชั้นล่าง คนทั่วไป พ่อค้า แม่ค้า เขาก็สามารถใช้บริการรถไฟฟรีในการเดินทางไปไหนต่อไหนได้สะดวกขึ้น ประหยัดเงินได้ แต่คิดว่าความต่อเนื่องของมาตรการไม่น่าจะมีต่อไปได้นานเท่าไร เพราะมาตรการรถไฟฟรีก็ทำให้รัฐต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายมากเกินไป ซึ่งส่วนตัวคิดว่าไม่ถูกต้อง”

(อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย, ชายอายุ 30 ปี)

“พอคนที่รถไฟไทย พัฒนาบ้างก็ได้ รักษาความสะอาดบ้างก็ได้ หรือต้องรอให้เอกชนเข้ามาคุมกิจการรัฐทั้งหมด รออะไรก็ไม่รู้เงินภาษีปีหนึ่งหายไปลงตรงไหนหมด”

(พนักงานออกแบบสิ่งพิมพ์, ชายอายุ 25 ปี)

1.1.2 มาตรการรถเมล์ฟรี

ผลจากการสัมภาษณ์ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อมาตรการรถเมล์ฟรี พบว่าทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อมาตรการรถเมล์ฟรี ประกอบไปด้วยทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

สำหรับทัศนคติเชิงบวก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีมาตรการรถเมล์ฟรีเป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องการเดินทางในชีวิตประจำวันของประชาชนที่โดยสารรถโดยสารสาธารณะลงได้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่าการที่รัฐบาลออกมาตรการรถเมล์ฟรีถือเป็นเรื่องที่ดี และหากมองถึงเรื่องของจำนวนของประชาชนที่ได้รับประโยชน์ก็เป็นประชาชนจำนวนมาก เนื่องจากยังมีประชาชนอีกจำนวนมากที่เดินทางโดยใช้รถเมล์ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงมีความคาดหวังว่ามาตรการรถเมล์ฟรีจะมีการต่ออายุมาตรการต่อไปเรื่อย ๆ

สำหรับทัศนคติเชิงลบที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อมาตรการรถเมล์ฟรี พบว่าเกิดจากการที่กลุ่มตัวอย่างมักจะพบกับเหตุการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจเมื่อใช้บริการรถเมล์ฟรี เช่น รถเมล์ฟรีรับ-ส่งผู้โดยสารไม่ตรงป้าย การต้องรอรถเมล์ฟรีเป็นเวลานาน ๆ รถเมล์ฟรีมีผู้โดยสารแออัด และการบริการที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างการใช้บริการรถเมล์ฟรี และการใช้บริการรถเมล์ที่มีการเรียกเก็บค่าโดยสารเป็นต้นดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงมีความคาดหวังว่ามาตรการรถเมล์ฟรีควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขทั้งระบบการทำงาน และคุณภาพในการให้บริการ เพื่อให้มาตรการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ใช้บริการ และเกิดความคุ้มค่าของเงินภาษีที่ประชาชนต้องเสียไป และสอดคล้องกับข้อความที่รัฐบาลพยายามสื่อสารกับประชาชนว่า “รถเมล์ฟรีจากภาษีประชาชน” ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้

“รถเมล์ฟรีเอาแน่เอานอนอะไรไม่ได้เลยวันไหนรอรถเจอก็ดีไปไม่เจอก็ไม่เป็นไรแต่ถ้าคนที่เลือกขึ้นแต่รถเมล์ฟรีก็คิดว่าประหยัดเงินไปได้เยอะเลย”

(เจ้าหน้าที่ฟิตเนส, ชายอายุ 34 ปี)

“รถเมล์ฟรี ดีมาก ทำให้ประหยัดได้เยอะแต่ชอบจอดไม่ตรงป้าย บางทีก็ไม่รับ ไม่ค่อยยังผู้โดยสาร”

(พนักงานทำความสะอาด, หญิงอายุ 51ปี)

1.2 ด้านพลังงานและสาธารณูปโภค ประกอบด้วย

1.2.1 มาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มภาคครัวเรือน

ผลจากการสัมภาษณ์ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อมาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มภาคครัวเรือนพบว่าทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อมาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มภาคครัวเรือนประกอบไปด้วยทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

สำหรับทัศนคติเชิงบวก พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีมาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มเป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เนื่องจากทุกครัวเรือนจำเป็นต้องมีการประกอบอาหารเพื่อการบริโภค ดังนั้นการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มก็จึงถือเป็นตัวช่วยที่ดีตัวหนึ่งที่ช่วยชะลอการรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการที่ก๊าซหุงต้มจะมีการปรับราคาเพิ่มขึ้น ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นที่พอใจของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ก๊าซหุงต้มในการประกอบอาชีพ เช่น แม่ค้าขายอาหาร เป็นต้น

สำหรับทัศนคติเชิงลบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีภาคครัวเรือน คือกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ใช้ก๊าซหุงต้มซึ่งหากไม่ได้ใช้ก๊าซหุงต้มเพื่อประกอบอาชีพ ประชาชนน่าจะมีความสามารถในการรับมือกับราคาก๊าซหุงต้มได้เนื่องจากส่วนใหญ่ก๊าซหุงต้มหนึ่งถังมีระยะเวลาการใช้งานมากกว่า 1 เดือน และประกอบกับวิถีชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ต้องทำงานแข่งขันกับเวลาทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการซื้ออาหารถุงหรืออาหารสำเร็จรูปรับประทานเป็นหลัก ทำให้การประกอบอาหารเพื่อรับประทานภายในครอบครัวไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนัก นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีความคิดเห็นว่ามีมาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มภาคครัวเรือน ไม่ได้สร้างการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่เป็นการสร้างภาระในระยะยาวให้กับประชาชน เนื่องจากประชาชนต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของราคาก๊าซหุงต้มในช่วงที่รัฐบาลมีการตรึงราคาเอาไว้ในอนาคต ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้

“มาตรการปรับราคาก๊าซหุงต้มเป็นประโยชน์มากต่อครอบครัวที่มีสมาชิกในบ้านเยอะและมีการประกอบอาหารทุกวันซึ่งจะช่วยในการลดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ลงได้”

(พนักงานบริษัทเอกชน, หญิงอายุ 37 ปี)

“มาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้ม ชื่อก็บอกอยู่แล้วแค่ชะลอมันไม่ได้เป็นการผูกขาดถาวร ทำให้ราคามันคงที่อยู่แค่ช่วงเดียว ซึ่งก็หมายความว่าเดี๋ยวราคามันก็ขึ้นอีก มันไม่ได้สร้างการพัฒนา หรือสร้างนิสัยการจัดการหรือว่าการประยุกต์ให้กับประชาชน”

(พนักงานธนาคาร, หญิงอายุ 30 ปี)

1.2.2 มาตรการค่าไฟฟ้าฟรี

ผลจากการสัมภาษณ์ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อมาตรการค่าไฟฟ้าฟรีพบว่าทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อมาตรการค่าไฟฟ้าฟรีประกอบไปด้วยทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

สำหรับทัศนคติเชิงบวก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่รัฐบาลมีการออกมาตรการค่าไฟฟ้าฟรีเพื่อช่วยเหลือประชาชน และมีความคิดเห็นว่ามีมาตรการค่าไฟฟ้าฟรี ช่วยให้ประชาชน สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าไฟฟ้าในแต่ละเดือนลงได้ แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกไม่พึงพอใจที่รัฐบาลมีการปรับลดเกณฑ์ในการใช้ไฟฟ้าฟรีให้ลดลง เนื่องจากทำให้พวกเขาได้รับประโยชน์จากมาตรการค่าไฟฟ้าฟรีลดลงตามไปด้วย

สำหรับทัศนคติเชิงลบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีมาตรการค่าไฟฟ้าฟรีนั้นเปรียบเสมือนดาบ 2 คมที่จะส่งผลให้ผู้ที่ใช้ไฟฟ้าน้อยมีการใช้ไฟฟ้าที่ฟุ่มเฟือยมากยิ่งขึ้น และเป็นการนำภาษีของคนส่วนใหญ่ไปช่วยเหลือคนจน ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนที่ไม่ได้มีการใช้ไฟฟ้าในปริมาณที่มาก และน่าจะสามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้ได้โดยไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงมีความคิดเห็นว่ามีรัฐบาลควรนำเงินภาษีของคนส่วนใหญ่ไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมกับประเทศดีกว่าการช่วยเหลือประชาชนเพียงบางกลุ่ม ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้

“มีนโยบายดี ๆ แบบนี้ออกมาก็ดี ทำให้ช่วยเหลือประชาชนได้เยอะ เพราะว่าเดี๋ยวนี้ค่าใช้จ่ายมันก็สูง อะไรต่อมิอะไรก็แพงไปหมด”

(รับจ้างขายเสื้อผ้า , หญิงอายุ 25 ปี)

“มาตรการค่าไฟฟ้าฟรีเหมาะสำหรับคนบางกลุ่มแต่ตัวค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าถือเป็นค่าใช้จ่ายหลักในทุกครอบครัว”

(นักศึกษาปริญญาโท , ชายอายุ 25 ปี)

1.3 ด้านสินค้าอุปโภค-บริโภค

1.3.1 โครงการธงฟ้าราคาประหยัด

ผลจากการสัมภาษณ์ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการธงฟ้าราคาประหยัดพบว่าทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อโครงการธงฟ้าราคาประหยัดประกอบไปด้วยทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

สำหรับทัศนคติเชิงบวก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าโครงการธงฟ้าราคาประหยัด เป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เนื่องจากช่วยให้ประชาชนสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคได้ เพราะสินค้าในโครงการธงฟ้ามีราคาถูก และมีความคิดเห็นว่าควรมีการจัดงานธงฟ้าให้เกิดขึ้นเป็นประจำอย่างต่อเนื่องในหลากหลายพื้นที่ให้มีความครอบคลุมทั่วทั้งกรุงเทพมหานคร เพื่อที่ประชาชนในกรุงเทพมหานครจะได้มีโอกาสเลือกซื้อเลือกใช้น้ำในโครงการธงฟ้า ซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาถูกและมีคุณภาพดีอย่างทั่วถึง

สำหรับทัศนคติเชิงลบ พบว่าทัศนคติเชิงลบที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อโครงการธงฟ้าราคาประหยัดเกิดจากประสบการณ์การเดินเลือกซื้อสินค้าต่างๆในงานธงฟ้า และไม่พบกับสินค้าที่ตนเองต้องการ จึงมีความคิดเห็นว่าสินค้าในโครงการธงฟ้าขาดความหลากหลาย และมีจำนวนที่น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งสถานที่จัดงานซึ่งไม่ได้สะดวกสบายเหมือนกับการเดินเลือกซื้อสินค้าใน ซูเปอร์มาร์เกต หรือตามโมเดิร์นเทรด เช่น บิ๊กซี โลตัส เป็นต้น รวมถึงมีความคิดเห็นว่าราคาสินค้าในโมเดิร์นเทรดไม่ได้มีความแตกต่างมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับราคาของสินค้าในงานธงฟ้า ในขณะที่สินค้าในโมเดิร์นเทรดสามารถเชื่อมั่นในคุณภาพได้มากกว่า นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการจัดโครงการธงฟ้าไม่มีความจำเป็น หากรัฐบาลมีความเข้มงวดในการควบคุมราคาสินค้าต่างๆให้ถูกลงทั่วทั้งประเทศตั้งตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่างๆเหล่านี้

“โครงการธงฟ้า เป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนที่จะสามารถซื้อสินค้าที่มีความจำเป็นในราคาที่ถูกลง ซึ่งเป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งสามารถช่วยลดรายจ่ายให้กับครอบครัวได้”

(แม่บ้าน , หญิงอายุ 53 ปี)

“โครงการธงฟ้าไม่ได้ช่วยลดค่าครองชีพของประชาชนทั่วไป คิดว่าเป็นการลดต้นทุนให้กับพวกพ่อค้าแม่ค้ามากกว่า แล้วก็เวลาที่เขาจัดงานประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ไปไม่ทันพวกพ่อค้าแม่ค้าหรอกแล้วก็คิดว่าราคาของบางอย่างโลตัสก็ขายถูกกว่า คุณภาพก็ดีกว่าใหม่มากกว่า”

(พนักงานบริษัทเอกชน , หญิงอายุ 25 ปี)

2. ผลการศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่เกิดจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล

2.1 มาตรการด้านการเดินทาง ประกอบด้วย

2.1.1 มาตรการรถไฟฟ้าฟรี

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามาตรการรถไฟฟ้าฟรีนั้นส่งผลให้มีทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เกิดการปรับเปลี่ยนและไม่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านการเดินทาง พบว่า มาตรการรถไฟฟ้าทำให้พวกเขา มีพฤติกรรมในการใช้รถไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้นแทนการเลือกใช้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางทั้งในการเดินทางในเส้นทางระยะใกล้ และการเดินทางเพื่อออกสู่ต่างจังหวัด ทั้งทางด้านวัตถุประสงค์เพื่อ การทำงาน การศึกษา การท่องเที่ยว และการทำธุระ ส่วนตัวต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พบว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการใช้บริการรถไฟฟ้า ในการเดินทางในชีวิตประจำวัน และมีการใช้บริการรถไฟฟ้าน้อยครั้งมากในระยะเวลา 1 ปี โดยส่วนใหญ่จะเป็นการใช้ บริการรถไฟฟ้าเพื่อการเดินทางไปท่องเที่ยวตามต่างจังหวัด ทำให้มาตรการรถไฟฟ้าไม่ได้ส่งผลกระทบ หรือทำให้พวกเขา ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใด ๆ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่างๆเหล่านี้

“ไม่เปลี่ยนเลย เพราะมันเป็นอะไรที่ห่างไกลมากกับชีวิตประจำวัน คือชีวิตประจำวันอย่าว่าแต่รถไฟฟ้เลยรถไฟฟ้าธรรมดาเราก็ไม่ค่อยได้ขึ้น”

(ตัวแทนประกันชีวิต , หญิงอายุ 28 ปี)

“มองดูเงิน ๆ ก็ไม่ได้เปลี่ยนอะไรมากนัก ยังใช้ชีวิตปกติ แต่แค่รู้สึกว่าเรามีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวได้บ่อยขึ้น เพราะถ้าต้องเสียค่ารถเยอะ ๆ ก็ไม่อยากไป อยู่บ้านดีกว่าเสียตายนะ”

(ข้าราชการบ้านญาติ , ชายอายุ 64 ปี)

2.1.2 มาตรการรถเมล์ฟรี

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามาตรการรถเมล์ฟรีนั้นส่งผลให้ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เกิดการปรับเปลี่ยน และไม่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพบว่า มาตรการรถเมล์ฟรีทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเดินทาง โดยหันมาใช้บริการรถเมล์ฟรีมากยิ่งขึ้น และมีความเต็มใจที่จะขึ้นรถเมล์ฟรีแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการรอนานมากกว่าการรอรถเมล์ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายตามปกติ และกลุ่มตัวอย่างบางรายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยหันมาใช้บริการรถเมล์ฟรีมากขึ้นเฉพาะช่วงที่ตนเองรู้สึกว่ามีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก จึงต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ด้วยการใช้บริการรถเมล์ฟรี

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากมาตรการรถเมล์ฟรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเดินทางโดยใช้รถเมล์ และรถยนต์ส่วนตัวเป็นหลัก แต่มีโอกาสน้อยในการใช้บริการรถเมล์ฟรี เนื่องจากทัศนคติส่วนตัวที่มีต่อรถเมล์ฟรี เช่น มารยาทในการขับขี ความสะอาด และระยะเวลาในการรอรถเมล์ฟรีที่ไม่มีความแน่นอน เป็นต้นดัง ตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่างๆเหล่านี้

“ที่จริงพฤติกรรมก็ไม่ได้เปลี่ยนมาก คือปกติก็ขึ้นรถเมล์บ่อยอยู่แล้ว พอมีรถเมล์ฟรีเราก็แค่เปลี่ยนมานั่งรถเมล์ฟรีมากกว่านั่งรถเมล์ที่ต้องเสียเงิน ก็สลับ ๆ กันไป แล้วแต่ว่าเจอคนไหน แต่บางที่ช่วงที่อยากประหยัดก็รอ”

(ช่างเสริมสวย , หญิงอายุ 37 ปี)

“พฤติกรรมเปลี่ยนแต่ก็ไม่มาก มันทำให้เราอยากประหยัด อยากนั่งรถเมล์ฟรี ส่วนใหญ่จะรอเพราะจะได้เก็บเงินไปใช้อย่างอื่นได้”

(เจ้าหน้าที่พิตเนส, ชายอายุ 34 ปี)

2.2 ด้านมาตรการเกี่ยวกับการใช้พลังงานและสาธารณสุขปโภค ประกอบด้วย

2.2.1 มาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มภาคครัวเรือน

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้มภาคครัวเรือนนั้นไม่ได้ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เนื่องจากโดยปกติแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ก๊าซหุง

ต้มไม่ได้สิ้นเปลืองมากนัก เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการซื้ออาหารปรุงสำเร็จ และการรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นหลัก

แต่สำหรับประชาชนบางส่วนมีความคิดเห็นว่าการที่รัฐบาลออกมาตรการชะลอการปรับราคาก๊าซหุงต้ม กลับทำให้พวกเขาเห็นความสำคัญและพยายามใช้ก๊าซหุงต้มอย่างประหยัดมากยิ่งขึ้น โดยพยายามหาวิธีที่จะใช้ก๊าซอย่างประหยัด และคุ้มค่ามากที่สุดในการประกอบอาหาร ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้

“ถ้าพูดถึงว่าการใช้ก๊าซเปลี่ยนไปไหม ก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเลย ก๊าซถังหนึ่งถังก็ใช้งานเหมือนเดิม 3-4 เดือน ส่วนใหญ่ที่บ้านกินแต่พวกอาหารถุง หรือว่าอาหารสำเร็จรูป ไม่ค่อยได้ทำกินกันเอง”

(พนักงานธนาคาร, หญิงอายุ 30 ปี)

“มาตรการก็ช่วยแบ่งเบาค่าใช้จ่ายได้บ้าง แต่เราก็ต้องช่วยตัวเองประหยัดด้วย ก็ต้องรู้จักหาวิธีใช้ก๊าซที่มันประหยัด คือบางทีบางคนมองว่าเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆแต่จริงๆแล้วถ้าเราทำมันก็ช่วยประหยัดก๊าซได้”

(เลขานุการ, อายุ 32 ปี)

2.2.2 มาตรการค่าไฟฟ้าฟรี

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามาตรการค่าไฟฟ้าฟรีส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยสามารถแบ่งออกเป็นพฤติกรรมเชิงบวก และพฤติกรรมเชิงลบ

สำหรับพฤติกรรมเชิงบวก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดและรอบคอบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ปริมาณการใช้ไฟฟ้าอยู่ในเงื่อนไขการใช้ไฟฟ้าฟรีที่รัฐบาลกำหนด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างประหยัดค่าใช้จ่ายด้านค่าไฟฟ้า และสามารถนำเงินไปใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ ได้มากขึ้น

และพฤติกรรมเชิงลบ พบว่ามาตรการค่าไฟฟ้าฟรีส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยใช้ไฟฟ้าในปริมาณที่มากขึ้นกว่าปกติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดว่ามาตรการค่าไฟฟ้าฟรีทำให้พวกเขาไม่ต้องเสียค่าไฟฟ้าในแต่ละเดือนด้วยเงินของตนเอง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่างๆเหล่านี้

“การที่รัฐเขามีไฟฟรีให้ใช้ มันก็ทำให้เราอยากจะเป็นบ้านที่ได้รับบริการช่วยเหลือ ก็เลยต้องพยายามใช้ไฟฟ้าให้น้อยลง จะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไป”

(ช่างพิมพ์, ชายอายุ 42 ปี)

“ตัวเราก็พยายามเปลี่ยน พยายามใช้ไฟน้อยๆ อยากใช้ไฟฟรี แต่บางทีคนอื่นเขาก็ไม่ช่วยประหยัด พอรู้ว่าค่าไฟฟรี ก็ใช้กันใหญ่ จากที่ไม่เคยเสียค่าไฟบางทีก็ต้องเสีย”

(พ่อค้าขายกาแฟ, ชายอายุ 52 ปี)

2.3 ด้านสินค้าอุปโภค-บริโภค

2.3.1 โครงการธงฟ้าราคาประหยัด

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่าโครงการธงฟ้าราคาประหยัดส่งผลให้มีทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และไม่เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาเลือกใช้และซื้อสินค้าจากโครงการธงฟ้าราคาประหยัดมากยิ่งขึ้น โดยให้เหตุผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าวทำให้ค่าใช้จ่ายของพวกเขาลดลง โดยกลุ่มตัวอย่างมองว่าถึงแม้ว่าโครงการธงฟ้าจะไม่ได้มีสินค้าที่หลากหลายให้เลือกซื้อเหมือนตามท้องตลาด แต่ด้วยราคาที่ถูกลงทำให้งานธงฟ้าสามารถดึงดูดความสนใจให้พวกเขายินดีทดลองหรือปรับเปลี่ยนมาใช้สินค้าที่ซื้อที่มีขายในโครงการธงฟ้ามากขึ้น

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นว่าโครงการฯ ไม่ได้ส่งผลให้พวกเขาเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พบว่าเนื่องจากโครงการฯ หาราคาประหยัดไม่ได้มีความต่อเนื่องในการจัดโครงการ ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อช่วงเวลา กลุ่มตัวอย่างมีความจำเป็นหรือต้องการที่จะซื้อสินค้าในการอุปโภค-บริโภค ดังนั้นพวกเขายังคงต้องซื้อสินค้าอุปโภคตาม โมเดิร์นเทรด ตัวอย่างเช่น เทสโก้-โลตัส บิ๊กซี และตามท้องตลาดเป็นหลัก ดังนั้นโครงการฯ จึงไม่ได้ทำให้พฤติกรรม การจับจ่ายใช้สอย หรือแม้แต่พฤติกรรมการออมของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไป เพราะกลุ่มตัวอย่างยังคงเลือกซื้อสินค้าในแหล่ง เดิม ๆ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้

“ชีวิตประจำวันเราจำเป็นต้องกินต้องใช้ มันรอซื้อแต่ของงานฯ ไม่ได้ เพราะฉะนั้นงานฯ มันก็เลยไม่ได้ทำให้ พฤติกรรมเปลี่ยนไป ก็อาจจะม่แค่นั้นงานฯ หาราคาตัวไหนที่มันถูกมากๆ แล้วที่บ้านใช้ประจำก็จะซื้อเยอะหน่อย”

(ธุรกิจส่วนตัว , หญิงอายุ 44 ปี)

“พฤติกรรมต่าง ๆ ก็เหมือนเดิมเพราะโครงการฯ หาราคาก็เกือบจะพูดได้เลยว่าไม่มีส่วนสำคัญในการใช้ชีวิตเลย เพราะ ไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้”

(พนักงานบริษัทเอกชน, หญิงอายุ 25 ปี)

สรุปและอภิปรายผล

1. ทศนคติและความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้มีประสบการณ์ใช้มาตรการต่าง ๆ ภายใต้นโยบายลด ภาระค่าครองชีพของรัฐบาล ซึ่งได้แก่ มาตรการรถไฟฟรี มาตรการรถเมล์ฟรี มาตรการค่าไฟฟ้าฟรี มาตรการชะลอการปรับ ราคาก๊าซหุงต้ม (LPG) ภาคครัวเรือน และโครงการฯ หาราคาประหยัด พบว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละรายนั้นมีทัศนคติต่อ มาตรการต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วยทัศนคติเชิงบวก และทัศนคติเชิงลบ ซึ่งทัศนคติต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อ นโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาลนั้นก็ล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากสิ่งที่คุณกลุ่มตัวอย่างนั้นได้รับรู้ สัมผัส และเกิดจาก ประสบการณ์ในการใช้มาตรการต่างๆ แทบทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (สร้อยตระกูล อรรถมานะ, 2541)ซึ่งได้กล่าว ไว้ว่าทัศนคติ คือ ผลการผสมผสานระหว่างความนึกคิด ความรู้ และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด คนใดคน หนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งออกมาในทางประเมินค่าอันอาจเป็นไปในทางยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ และความรู้สึก เหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น

และจากวัตถุประสงค์หลักของ (รัฐบาลไทย, 2551) ที่กล่าวไว้ว่า นโยบาย 6 มาตรการ 6 เดือนฝ่าวิกฤติเพื่อคน ไทยทุกคนเป็นการกำหนดมาตรการลดผลกระทบต่อประชาชนในระยะสั้น โดยคงหลักการในการประหยัดพลังงานและ ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกในภาคประชาชน ตลอดจนลดผลกระทบต่อรายได้โดยเฉพาะในกลุ่มของประชาชนที่มีรายได้น้อย เพื่อบรรเทาผลกระทบต่ออาจมีความรุนแรงขึ้นในภาคการบริโภคและการรักษาอนามัยทางการคลัง แต่จากการดำเนิน นโยบายดังกล่าวได้มีผลการใช้มาตรการต่าง ๆ สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเห็นได้ว่าการดำเนินการที่เอนเอียงไปจาก วัตถุประสงค์ดั้งเดิม และจากวัตถุประสงค์หลักของนโยบายในการคงหลักการประหยัดพลังงานนั้น แท้ที่จริงแล้วผลลัพธ์ที่ เกิดขึ้นกลับไม่ได้เป็นการประหยัดพลังงานได้อย่างแท้จริง เนื่องจากการที่รัฐบาลยื่นมือเข้ามาเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายและลด ผลกระทบต่อรายได้ของประชาชนทำให้มีประชาชนบางส่วนมีพฤติกรรมการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือยมากยิ่งขึ้น และลด ความสำคัญเรื่องการประหยัดพลังงานลง และจากการสนับสนุนนโยบายต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันก็ทำให้สูญเสียงบประมาณ ของประเทศไปเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ผลลัพธ์ในภาพรวมของนโยบายลดภาระค่าครองชีพ ก็ยังไม่สามารถที่จะช่วยลดผลกระทบต่อเรื่องของ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของ (สำนักวิจัยเอแบค โพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2555) พบว่าปัญหาเดือดร้อนที่ประชาชนประสบในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 88.7 ระบุราคาสินค้าสูงขึ้น ร้อยละ 82.8 ราคาน้ำมัน ร้อยละ 56.9 ระบุรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ

45.3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาลนั้นไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้จริง และไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของนโยบายที่ตั้งไว้

2. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่เกิดจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาล

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า นโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาลนั้น ไม่ได้ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน เพราะถึงแม้ว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในลักษณะที่แตกต่างกันก็ตาม ซึ่งสาเหตุของความแตกต่างของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกิดขึ้น มีผลสืบเนื่องมาจากทัศนคติ ความคาดหวัง รวมถึงผลกระทบที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพของรัฐบาลในมาตรการต่าง ๆ ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ได้ถึงผลประโยชน์ของมาตรการต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขาอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Fishbein&Ajzen, 1975) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติ คือความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ทัศนคติเป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมตามแนวคิด ซึ่งเป็นผลมาจากการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมโดยตรง

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีเลือกช่องทางในการสื่อสารและให้ข้อมูลกับประชาชนให้เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนเกิดแรงจูงใจในการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างจริงจัง และประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ภายใต้สถานการณ์ค่าครองชีพสูง ซึ่งนอกจากการพัฒนาการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับประชาชนจะส่งผลให้ประชาชนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ดีขึ้นแล้วนั้น การสื่อสารที่เข้าถึงประชาชนในทุกๆกลุ่มจะเป็นตัวสร้างแรงจูงใจที่ดีให้ประชาชนให้ความสนใจที่จะอยากมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการต่าง ๆ ภายใต้นโยบายลดภาระค่าครองชีพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุชา จันทร์เอม, 2536) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

และนอกจากนโยบายลดภาระค่าครองชีพที่ทางภาครัฐได้พยายามออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยประชาชนในสถานการณ์ค่าครองชีพสูงในปัจจุบัน สิ่งที่สำคัญที่สุดที่รัฐบาลควรปฏิบัติคือ การทำความเข้าใจกับประชาชนถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของนโยบาย เพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมการเสียดสีของฟรีที่รัฐบาลออกมาเพื่อช่วยเหลือ และที่สำคัญคือ ภาครัฐบาลควรจะให้คำสำคัญในการสนับสนุน การปลูกฝัง รมรณรงค์ จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับแนวทาง หรือวิธีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่ค่าครองชีพมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อช่วยประชาชนสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน โดยมีนโยบายลดภาระค่าครองชีพเป็นตัวช่วยสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตของประชาชนเพิ่มขึ้นเท่านั้น เพราะนโยบายลดภาระค่าครองชีพนั้นเป็นเพียงมาตรการในระยะสั้น ๆ ซึ่งเมื่อถึงวันใดวันหนึ่งมาตรการก็จะถึงเวลาที่สิ้นสุดลง แต่การปลูกฝังแนวคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตในแนวทางที่ถูกต้องจะช่วยให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. รัฐบาลควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์มาตรการและโครงการต่างๆ ในนโยบายลดภาระค่าครองชีพให้เข้าถึงประชาชนมากยิ่งขึ้น
2. รัฐบาลควรศึกษาปัญหาและทำการแก้ไขจุดบกพร่องของนโยบายเพื่อให้ประชาชนผู้ที่เดือดร้อนจากปัญหาค่าครองชีพสูงได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง
3. รัฐบาลควรมีการพิจารณาข้อกำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมในแต่ละมาตรการ เพื่อให้ประโยชน์ของนโยบายสามารถช่วยเหลือต่อผู้ที่เดือดร้อนได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). **Belief, attitude, intention and behavior: An introduction to theory and research.** Reading, MA: Addison-Wesley.
- รัฐบาลไทย. (2551). รัฐบาลออก 6 มาตรการ 6 เดือน ฝ่าวิกฤตเพื่อคนไทยทุกคน. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2555, จาก <http://media.thaigov.go.th/pageconfig/viewcontent/viewcontent1.asp?pageid=471&directory=1779&contents=21838>
- สุชาจันทร์เอม. (2536). **จิตวิทยาทั่วไป.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2541). **พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 83-128.
- สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. (2555). **สถานการณ์การเมืองไทย ปัญหาปากท้อง ค่าครองชีพของคนกรุงเทพมหานคร.** สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.abacsimba.au.edu/project.html>